Teori ne güzel şey. Teoride yaşamak, teoride ölmek, teoride sevmek ve teoride yapılan *her şey*. Pratikte seçmek zorundasın, bedel ödemek, tercih yapmak, risk almak ve bazen ve hatta çokça kaybetmek. Teoride böyle değil, teoride hep kazanabilir, hep haklı olabilir, hep doğru, hep iyi dayranabilirsin.

Pratikte yaptığın her şeyin öngörülemeyen sonuçları vardır. Doğru diye başladığın yanlışa, yanlış diye başladığın doğruya dönüşebilir. Teoride etkiler tek yönlüdür, bir topa vurursun, o bir topa vurur, o başka topa, bakınca dümdüz bir çizgiden seyredersin sebepleri. Pratikte topu bulamazsın, ona vuramazsın, vursan düşündüğün yere gitmez, tek bir sonucu olmaz, sonuçların hepsi birbirini tutmaz, sonuçlar vurduğun topu bir çığa çevirip başından aşağı yıkabilir. Pratik işi risklidir. İki adım sonrasını bilemezsin.

Hayatta bir şeref varsa, teorideki görüşlerini pratiğe dökebildiğin kadardır. Teoride haklı olmak, adil olmak, dünyayı kurtarmak, bütün eğrileri doğru, bütün dikeyleri yatay yapmak mümkündür. Oturduğun yerden dünyanın düzeni hakkında binlerce sayfa ahkam kesmek, risk alıp iki taşı üst üste koymak kadar şerefli değildir o yüzden. Teorisyenler dünyayı kendilerinin modellediğini sanır ama yaptıkları temelde geçmişe dönük hikaye yazmaktır. Elimizde bir takım olgular var ve biz olgu noktalarının büyük çoğunluğundan geçen çizgiler çiziyoruz.

Bu hikayeler geleceğe doğru çalışmaz: Dünyanın 1929 veya 2008 buhranından nasıl çıktığının bir sonraki krizde bir faydası yoktur. Ancak konuşmaya yarar, bir sonraki krize kadar maaş almaya yarar, bir sonraki krize kadar statü kazandırır. Resimler zaten karmaşıktır ve teoride herkesin bir doğrusu vardır. Hayat teoride güzel, sen de teoride haklısın.

Emin Reşah